

Schweer bey der Beckestichting Wooncomplex

Harderwijkerweg 66 - 136, 6952 AL Dieren

Omschrijving Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

Dit woningcomplex met kapel en regentenkamer is opgezet in carrévorm en heeft één bouwlaag. Op de vier hoeken alsmede in het midden van de noord- en zuidvleugel bevinden zich hoger opgetrokken risalerende paviljoens met geblokte hoekpilasters onder afgeplatte schilddaken.

De midden paviljoens aan de zijde van de binnenhof hebben ieder een inspringende gevel waarvoor een zuilenportico. De westvleugel wordt doorbroken door een breed smeedijzeren hekwerk waarin de toegang gelegen is met aan weerszijden een zuilenportico.

Het linker hoekpaviljoen bevat onder meer de regenten- of bestuurskamer terwijl het rechter hoekpaviljoen de suppoostenwoning bevat. In de as van het toegangshek bevindt zich in de noordvleugel de door een klokkentorentje bekroonde kapel.

De tussen de paviljoens gelegen bouwmassa's zijn voorzien van afgeplatte daken met voor- en achterschild. De daken zijn belegd met gesmoorde kruispannen. De hoger opgetrokken daken van de risalerende hoek- en midden paviljoens zijn telkens voorzien van vier gemetselde hoekschoorstenen met tentdakvormige rookkappen bekroond door een goudkleurige bol.

Op de daken van de tussenliggende woningen bevindt telkens op scheiding tussen twee woningen een gemetselde schoorsteen met een dekplaat. Alle zolders zijn middels deuren met elkaar verbonden zijn zodat er in geval van brand een vluchtroute bestaat. De gevels zijn opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband op een in een hardere baksteen uitgevoerd en een door een rollaag afgesloten trasraam. De risalerende geveldelen worden afgesloten door een architraaflijst, een fries en geprofileerde gekorniste kroonlijst (waarin de goot).

De overige gevels worden allen door een geprofileerde kroonlijst afgesloten. De door ander halfsteens strekken afgesloten vensters zijn voorzien van kruiskozijnen met telkens twee enkelruits draairamen en twee vierruits van kathedraalglas voorziene bovenlichten (hierna nog slechts als venster aangeduid). De onderramen zijn van oorsprong voorzien van luiken. De lekdorpels zijn uitgevoerd in hardsteen. De ingangen van de woningen, voorzien van tweedelige paneeldeuren, bezitten hardstenen dorpels en neuten en zijn voorzien van zesruits bovenlichten.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel van het complex wordt gevormd door een hekwerk met toegangshek dat zicht verleent op de binnenhof met aan weerszijden een vleugel en een hoekpaviljoen. Aan weerszijden van het hekwerk bevindt zich het door een Toscaanse zuil gedragen dak overstek van de vleugels. Tussen gevel en de zuil bevindt een draaihek. De gevels van beide vleugels bezitten ieder drie vensters. Boven het middelste venster bevindt zich een dakkapel met wangen en een

frontonlijst alsmede twee gekoppelde vierruits ramen. De gevels van de risalerende hoekpaviljoens bezitten ieder vijf vensters. Boven respectievelijk het tweede en het vierde venster bevindt zich een dakkapel.

Beide symmetrisch ingedeelde zijgevels zijn identiek aan elkaar. De risalerende hoekpaviljoens en midden blok bezitten ieder vijf vensters. Zowel boven het tweede als het vierde venster bevindt zich een dakkapel. De twee tussen deze drie blokken gelegen geveldelen bezitten ieder twaalf vensters waarbij zich zowel boven het tweede, vijfde, achtste en elfde venster een dakkapel bevindt.

De symmetrisch ingedeelde achtergevel bezit in beide risalerende hoekpaviljoens vier vensters alsmede twee dakkapellen. Het midden blok wordt gevormd door de gevel van de kapel. Deze bestaat uit een brede midden travee met een het hoofdstel doorbrekende tuitgevel die afgesloten wordt door een fronton waaronder een paneel met jaartal 1913. De van geblokte pilasters voorziene travee bezit twee gekoppelde rondboogvensters met traceerwerk en glas-in-lood waarboven een roosvenster. Aan weerszijden bevindt zich een smallere travee met een smal en lager rondboogvenster met glas-in-lood. In de vleugels aan weerszijden van het midden blok bevindt zich direct naast de kapel een dubbele deur met een halfond bovenlicht met traceerwerk. Verder bezit iedere vleugel een negental vensters en drie dakkapellen.

De binnenhof:

De symmetrisch ingedeelde oosterlijke gevel van de binnenhof is symmetrisch ingedeeld. Het midden blok wordt gevormd door de gevel van de kapel. Deze bestaat uit een brede midden travee met een het hoofdstel doorbrekende tuitgevel die afgesloten wordt door een fronton waaronder een paneel met jaartal 1913. De van geblokte pilasters voorziene travee bezit twee gekoppelde rondboogvensters met traceerwerk en glas-in-lood waarboven een roosvenster. Onder deze vensters bevindt zich een paneel met de tekst: Soli Deo Gloria / 1913 9 aug 1963 /in dankbare herinnering / aan / Caspar H.H. Schweer bey der Becke / geb. 11 febr. 1827 - overleed. 28 aug 1905 / de milde stichter van deze / gebouwen ter bewoning van / bejaarden allen leden der / Hervormde Gemeente te / Amsterdam en Dieren / aangeboden door bewoners en personeel. Aan weerszijden bevindt zich een smallere travee met een smal en lager rondboogvenster met glas-in-lood. In de vleugels aan weerszijden van het midden blok bevindt zich direct naast de kapel een dubbele deur met een halfond bovenlicht met traceerwerk. Verder bezit de linker vleugel uiterst links een door een segmentboog afgesloten portiek waarin zich de ingangen van twee woningen bevinden. Aansluitend bezit de gevel van links naar rechts: een vierruits toiletraampje; een ingang; vier vensters; een deur; twee toiletraampjes; een ingang en twee vensters.

De rechter vleugel is spiegelbeeldig ingedeeld. Boven beide vleugels bevinden zich drie dakkapellen. De noordgevel vormt nagenoeg het spiegelbeeld van de zuidgevel. Iedere gevel is op zichzelf ook weer gespiegeld ten opzichte van een denkbeeldige

middenas. Iedere gevel bezit in het midden een inspringend geveldeel ter breedte van twee woningen waarvoor een portico met vier Toscaanse zuilen. Dit geveldeel bezit van links naar rechts een toiletraampje, een ingang, vier vensters, een deur en weer een toiletraampje. In het dakschild bevinden zich enkele dakkapellen. Het links hiervan gelegen geveldeel heeft van links naar rechts: een ingang (in de noordgevel die van de bestuurskamer); twee toiletraampjes; een ingang; vier vensters; een ingang; twee toiletraampjes; een ingang; vier vensters; een deur en een toiletraampje. Het rechts van de portico gelegen geveldeel heeft van links rechts: een toiletraampje; een ingang; vier vensters; een ingang; twee toiletraampjes; een ingang; vier vensters; een ingang; twee toiletraampjes en in de noordgevel een deur, in de zuidgevel een portiek waarin de ingangen van twee woningen. Boven beide geveldelen drie dakkapellen.

De westgevels van de beide vleugels aan weerszijden van het toegangshek zijn verschillend ingedeeld. De gevel van de linker vleugel bezit van links naar rechts: twee vensters; een toiletraampje; een ingang en twee vensters. De gevel van de rechter vleugel bezit van links naar rechts: twee vensters; een ingang; twee toiletraampjes; een ingang en een venster. In het bovenliggende dakschild heeft iedere vleugel een dakkapel. De kopgevels van beide vleugels bezitten ieder een zuilenportico met vier Toscaanse zuilen. De gevels zijn symmetrisch ingedeeld en bezitten ieder een ingang met aan weerszijden een venster en in het dakschild een dakkapel. Interieur: De woningen zijn in de loop der jaren aangepast doch bezitten veelal nog oorspronkelijke interieuronderdelen als paneeldeuren en schoorsteenmantels. De meest gaaf en rijk uitgevoerde interieurs zijn die van de bestuurskamer en de kapel. De bestuurskamer is ter bereiken via een gang met tochtdeur, een marmeren lambriserings en een met zwarte en okerkleurige tegels belegde vloer. De regentenkamer bezit een bijzonder fraaie van pilasters en geprofileerd lijstwerk voorziene schoorsteenmantel en boezem gedragen door twee marmeren zuiltjes. In de boezem bevindt zich een beschilderd paneel voorzien van de wapens van Amsterdam en Rheden en van de volgende tekst:

Volgens testamentaire / beschikking van / Caspar Hendrik Herman / Schweer bey der Becke / overleden te Amsterdam 28 augustus 1905 / is door de Diaconie der / Nederduitsch Hervormde Gemeente te Amsterdam / gebouwd de / Schweer bey der Becke Stichting / ingewijd 9 augustus 1913 / Bouwcommissie / H.J. Paris voorzitter / J.E.H. v.d. Bom vicevoorzitter / H.C. Krom penningmeester / H.W.A. Paans secretaris / P.A. Kloppenburg - M. Lasthuis / J. ten Have - M.J. Beerling / W.F. Prenzler - W.A. van Rooijen / Architect C.B. Posthumus Meyes / Dat uwe ogen open zijn dag en nacht over dit huis.

Ook de verlichting en het meubilair zoals een bestuurstafel met negen, van een andere bekleding voorziene, stoelen zijn nog bewaard gebleven. De kerk bezit nog een groot aantal oorspronkelijke stoelen van de Weense firma Fischel. De zittingen zijn voorzien van hierin geperste decoraties met o.a. putti.

Waardering: wooncomplex met kapel en regentenkamer.

Architectuurhistorische waarden:

- Het woningcomplex is van belang vanwege de bijzondere gave staat, de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, de detaillering en het bijzondere materiaalgebruik
- Het woningcomplex vormt een bijzonder goed voorbeeld van de Nieuw-Historiserendestijl uit de eerste decennia van de twintigste eeuw.
- Het woningcomplex is typologisch van belang als een met name voor het oosten van Nederland zeldzaam voorbeeld van een vroeg twintigste eeuws hofje.
- Het woningcomplex is van belang vanwege het grotendeels gaaf bewaarde interieur waarbinnen vooral de interieurs van de kapel en de bestuurskamer opvallen.
- Het woningcomplex is van belang voor het oeuvre van de bekende architect J.B. Posthumus Meyes. Het complex vormt bovendien een van de weinige voorbeelden van diens werk in de provincie Gelderland.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het woningcomplex vormt een sterk beeldbepalend element aan de Harderwijkerweg dat van groot belang is voor het aanzien van Dieren. De bouw van het complex is nauw verbonden de ontwikkeling van Dieren-Noord in de eerste decennia van de twintigste eeuw van een agrarisch gebied tot een deel van de bouwde kom met een hoge concentratie sociale woningbouw ten behoeve van de ten noordwesten van de spoorlijn gevestigde en zich vestigende industrie zoals de Gazellefabriek.

Cultuurhistorische waarden:

- Het woningcomplex is van sociaalhistorisch belang als bijzonder voorbeeld van vroeg-twintigste eeuwse bejaardenzorg in Nederland.
- Het complex is van historisch belang als herinnering aan de stichter C.H.H. Schweer bey der Becke.

Schweer bey der Beckestichting is een rijksmonument en bestaat uit de onderdelen:

Harderwijkerweg 66 - 136 Wooncomplex

Harderwijkerweg 66 - 136 Hekwerk met toegangshek

Harderwijkerweg 66 - 136 Gietijzeren waterpomp

Harderwijkerweg 66 - 136 Tuinaanleg